

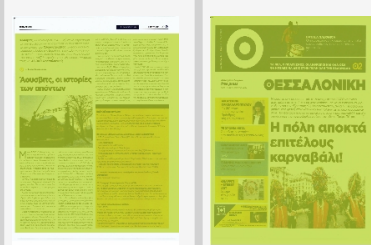
Πηγή: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ FREE PRESS Σελ.: 9

Επιφάνεια: 934.62 cm² Αρθρογράφος:

Θέματα: ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ημερομηνία έκδοσης: 24-01-2020

Κυκλοφορία: 0

Άουσβιτς, 27 Ιανουαρίου 1945. Σοβιετικά στρατεύματα απελευθερώνουν το στρατόπεδο που αποτέλεσε το συνώνυμο του **Ολοκαυτώματος**. Σχεδόν ένα εκατομμύριο εβραίοι της Ευρώπης εξοντώθηκαν σε αυτόν τον τόπο, που λειτούργησε ως βιομηχανία θανάτου όσων οι ναζί θεωρούσαν υπανθρώπους. Ανάμεσά τους και **46.000 Θεσσαλονικείς**

Της Σοφίας Χριστοφορίδου

Άουσβιτς, οι ιστορίες των απόντων

Μόλις 7.000 εξαθλιωμένοι, σχεδόν ετοιμοθάνατοι ομήρους βρήκαν οι ρώσοι στρατιώτες. Οι υπόλοιποι είχαν εξαναγκαστεί να ακολουθήσουν τις «πορείες θανάτου», μαζί με τους ναζί που εγκατέλειψαν το στρατόπεδο. Ανάμεσά τους και λιγοστοί από τους εβραίους Θεσσαλονικείς έζησαν στην κόλαση και κατάφεραν να επιβιώσουν.

Συνήθως τα φώτα πέφτουν πάνω σε αυτούς τους ελάχιστους μάρτυρες της φρίκης. Δικαίως. Είναι οι τελευταίοι ζωντανοί θεματοφύλακες της ιστορίας και της μνήμης.

Άλλοτε εστιάζουμε στους ελάχιστους που τόλμησαν να κρύψουν κάποιον εβραίο φίλο ή γείτονα, με κίνδυνο της ίδιας τους της ζωής. Εκτός από «Δίκαιοι των Εθνών» είναι και μια πικρή υπόμνηση για τη διαφορετική στάση που ακολούθησε η πλειονότητα.

Όμως η ιστορία του Άουσβιτς δεν είναι μόνο όσων επέζησαν. Είναι κυρίως η ιστορία αυτών που θανατώθηκαν με αέριο αμέσως μετά την άφιξή τους στο Άουσβιτς κι αυτών που βρήκαν βασανιστικό θάνατο. Είναι η ιστορία των απόντων. Αυτών που δεν γύρισαν ποτέ. Των

ανθρώπων που περνώντας την πύλη του στρατοπέδου έχασαν την ιδιότητα του ανθρώπου και έγιναν απλώς αναλώσιμο υλικό. Αριθμοί τυπωμένοι στο μπράτσο.

Η Θεσσαλονίκη έχασε 46.000 εβραίους στα ναζιστικά στρατόπεδα - το 96% του πληθυσμού της εβραϊκής κοινότητας αφανίστηκε. Ανάμεσά τους συνολικά 12.000 παιδιά στάλθηκαν στο Άουσβιτς και σε άλλα στρατόπεδα και θανατώθηκαν σχεδόν αμέσως. Οι αριθμοί μπορεί να προκαλούν αποτροπιασμό, αλλά δημιουργούν και μία απόσταση «ασφαλείας» από τη φρίκη. Γιατί οι αριθμοί δεν έχουν πρόσωπο, δεν έχουν όνομα και ιστορίες ζωής. Οι άνθρωποι που χάθηκαν, όμως, είχαν.

Για τη Θεσσαλονίκη το Άουσβιτς είναι οι ιστορίες του δημοτικού συμβούλου Γαβριήλ Σαραφάνα και του νομικού Γιωάννη Πακορέλ, του δημοσιογράφου και πρώην βουλευτή Ζακ Βεντούρα. Είναι οι ιστορίες της Νεάμα Καζές, της Σαρίνας Σαλιτιέλ και της Ματλίντας Μπαρούκ, που έγραφαν στα παιδιά τους σπαρακτικές επιστολές από τα γκέτο της Θεσσαλονίκης, λίγο πριν να αναχωρήσουν για την Πολωνία, από όπου δεν γύρισαν ποτέ. Οι ιστορίες των εφήβων Αβραάμ Περα-

κιά, Ισραήλ Φάις, Σάμι Σαλιτιέλ, Μαρσέλ Άντζελ, Ιακώβ Κοέν, Ισαάκ Γρεσίν και τόσων άλλων μαθητών του Α' Γυμνασίου Αρρένων Θεσσαλονίκης, των οποίων η καρτέλα έγραφε «Επαύσατο φοιτών τις 8/4/1943».

Είναι η ιστορία του Αλμπέρτο Ερρέρα, ενός από τους ελάχιστους κρατούμενους που κατόρθωσε να διαφύγει από την κόλαση του Άουσβιτς, σκοτώνοντας μάλιστα και έναν Ες Ες. Πέρασε λίγες ώρες ελευθερίας και αγωνίας πριν να υποκύψει στα τραύματά του και κατασπαράξει από σκυλιά. Είναι η ιστορία της Σολ Στρούμα, που πέθανε εξαιτίας των συνεπειών των πειραμάτων στα οποία υπέστη στο Μπλοκ 10, μαζί με δεκάδες άλλες γυναίκες από τη Θεσσαλονίκη.

Είναι οι ιστορίες 46.000 Θεσσαλονικιών, εργατών, φτωχοδιάβολων, δασκάλων, καλλιτεχνών, εμπόρων και επιχειρηματιών που έζησαν στη Θεσσαλονίκη. Εδώ δημιούργησαν, εδώ άφησαν το αποτύπωμά τους,

εδώ ερωτεύτηκαν και έκαναν παιδιά. Μετά τον πόλεμο, η πόλη δεν θα ήταν ποτέ ίδια χωρίς αυτούς. Ολόκληρες οικογένειες, με παρουσία πέντε αιώνων στη Θεσσαλονίκη, ξεκληρίστηκαν. Το νήμα κόπηκε βίαια. Τα παιδιά και τα εγγόνια τους δεν θα γεννιόταν ποτέ. Ένα από τα πιο ζωντανά κομμάτια της προπολεμικής Θεσσαλονίκης χάθηκε για πάντα, μαζί τους και οι επόμενες γενιές.

Μόλις 1.000 εβραίοι της γύρισαν από τα ναζιστικά στρατόπεδα κι άλλοι 950 από τα βουνά της αντίστασης ή τις κρυψώνες τους. Πολλοί δεν άντεξαν να ζουν σε μία πόλη φαντασμάτων, από την οποία «έλειπαν» τόσο πολλοί συγγενείς και φίλοι. Σε μία πόλη που κατά την απουσία τους κατέστρεψε και πλιατσικολόγησε το νεκροταφείο όπου ήταν θαμμένοι οι πρόγονοί τους. Κάποιοι έφυγαν για τις ΗΠΑ, το Ισραήλ, τη Γαλλία. Άλλοι δεν άντεξαν να ξεριζωθούν ξανά από τη Θεσσαλονίκη, τη μόννη πατρίδα που γνώρισαν.

Εκδηλώσεις μνήμης

Στο πλαίσιο της Εθνικής Ημέρας Μνήμης των ελλήνων εβραίων μαρτύρων και πρώων του Ολοκαυτώματος, η περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και η Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης διοργανώνουν εκδηλώσεις, που θα πραγματοποιηθούν την Κυριακή 26 Ιανουαρίου 2020. Επίσης, την ίδια μέρα διοργανώνεται μία περιήγηση σε τόπους μαρτυρίου από το Κέντρο Κοινωνικών Ιστορικών Μελετών Θεσσαλονίκης «Βαρδάρης»

01. Αίθουσα «Φρίντα Λιάππα», Αποθήκη Δ', λιμάνι Θεσσαλονίκης

- 11.30: Επιμνημόσυνη δέηση (Ασκαβά) - Χορωδία Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης

- 11.45: Χαιρετισμοί:

- Εκπρόσωπος της κυβέρνησης

- Πρεσβευτής του Ισραήλ Yossi Amrani

- Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας Απόστολος Τζιτζικώστας

- Αντιπεριφερειάρχης Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης Παρασκευή Πατουλίδου

- Πρόεδρος του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος και της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης Δαυίδ Σαλιτιέλ

- Πρόεδρος του Μουσείου Ολοκαυτώματος Ελλάδος Γιάννης Μπουτάρης

12.30: Κεντρική ομιλία - Δήμαρχος Θεσσαλονίκης Κωνσταντίνος Ζέρβας

02. Μνημείο Ολοκαυτώματος των Εβραίων της Θεσσαλονίκης (Πλατεία Ελευθερίας)

12.45: Κατάθεση στεφάνων

03. Συναγωγή Μοναστηριωτών (Συγγρού 35)

19.00: Έναρξη συναυλίας «Περίμενε με, Θεσσαλονίκη - 75 χρόνια μετά» από την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης με τη Μαριάντζελα Χατζησταματίου στο τραγούδι και τον Νίκο Παναγιωτίδη στις ενορχηστρώσεις. Παραδοσιακά σεφαραδίτικα τραγούδια, καντίς και ψαλμοί. Το «Περίμενε με, Θεσσαλονίκη» ήταν τραγούδι που τραγουδούσαν οι θεσσαλονικείς εβραίοι κρατούμενοι του Άουσβιτς. Είσοδος στη συναυλία στη Συναγωγή Μοναστηριωτών μόνο με δελτία εισόδου.

04. Παλιός σιδηροδρομικός σταθμός

12.00 - 15.00

Το Κέντρο Κοινωνικών Ιστορικών Μελετών Θεσσαλονίκης «Βαρδάρης», στο πλαίσιο της ημέρας μνήμης των θυμάτων Ολοκαυτώματος διοργανώνει την περιήγηση: «Από τις γειτονιές των ανθρώπων στους μαρτυρικούς τόπους», με αφετηρία τον παλιό σιδηροδρομικό σταθμό, από όπου έφευγαν τα τρένα του θανάτου για το Άουσβιτς.

Με οδηγό τον Πάνη Γκλαρνέτατζη, οι συμμετέχοντες θα αναζητήσουν τα ίχνη της παρουσίας, αλλά και της απουσίας, της εβραϊκής κοινότητας της πόλης.